

[Holdgaard.]

sønderjydske Erhvervsudvalg, som blev nedsat den 3. Maj 1928. Ved sine Undersøgelser af Forholdene kom dette Udvalg til det Resultat, at den væsentligste Forskel, der var paa de økonomiske Forhold og Erhvervsforholdene i de sønderjydske Landsdele og heroppe, egentlig laa i Jordforholdene. Der var nogen Forskel med Hensyn til Fiskerierhvervet i de sønderjydske Landsdele, men Betænkningen gav Udtryk for, at ellers var der ikke længere nogen Væsenforskel i den økonomiske Tilstand. Men man var enig om, at paa Jordspørgsmaalets Omraade maatte man søge at gøre et Fremstød, og det var jo ogsaa derfor, vi i forrige Samling vedtog et Forslag om Opkøb af Arealer i de sønderjydske Landsdele og Udførelse af de nødvendige Vejanlæg og Grundforbedringsarbejder. Det er denne Henstilling, der er imødekommet ved dette Lovforslag, men jeg vil gerne i denne Anledning rette en Forespørgsel til den højtærede Minister.

Der er nemlig ogsaa en Henstilling i Erhvervskommissionens Beretning, hvor man siger, at hvis man gaar ind paa at lade Staten opkøbe Arealer og foretage Vejanlæg, er man klar over, at saadanne Foranstaltninger, ikke mindst Vejanlæg, som undertiden vil komme til at føre over andre Arealer end dem, man har erhvervet, vil kunne bevirke en Værdistigning for andre Arealer, og derfor har Erhvervsudvalget enstemmigt henvist til, at man bør søge at paalægge disse Ejendomsbesiddere en Værdistigningsafgift, for at ikke de private dernede skal have Anledning til uberettiget at indkassere en Fordel, som Staten i Virkeligheden skaffer dem, og derfor har jeg det Spørgsmaal til den højtærede Landbrugsminister, om man har tænkt paa denne Henstilling, der altsaa er fremkommet i den Beretning, der blev afgivet af det sønderjydske Erhvervsudvalg.

Det foreliggende Lovforslag imødekommer en anden Henstilling med Hensyn til Afhændelse af de Jorder, Staten erhverver, og med Hensyn til, under hvilke Vilkaar og Former disse Jorder skal udstykkes. Det forekommer mig, at i alt væsentligt har Landbrugsministeren imødekommet Erhvervsudvalgets enstemmige Henstilling, for naar, som det udtrykkes i § 1, de Ejendomme, der oprettes paa disse Arealer, fortrinsvis skal være af en saadan Størrelse, at de er tilstrækkelige til at ernære en Familie, er det dog mit Indtryk, at det ogsaa var det, der var Erhvervsudvalgets Ønske. Erhvervsudvalget ønskede jo ikke, at det udelukkende skulde være Husmandsbrug, selv om det fortrinsvis skulde være det, men

var klar over, at man ogsaa maatte have nogle større Brug, og derfor er det mit Indtryk, at Lovforslaget er formet i Overensstemmelse med Erhvervsudvalgets Henstilling, idet der jo gives Adgang til Oprettelse af mindre Gaardbrug indtil 15 ha middelgod Jord, saaledes at der bliver Anledning til at oprette baade større og mindre Brug paa de Arealer. Jeg vil ogsaa anse det for meget hensigtsmæssigt, at det ikke udelukkende bliver smaa Brug, som kun skal ernære en Familie, men at der bliver nogle større. Og naar det saa yderligere fremhæves, at disse Jorder skal udstykkes efter Reglerne i 4. Oktober-Loven, ja, saa forekommer det mig i Virkeligheden saa lige til.

Jeg vil gerne i denne Forbindelse fremhæve, at den Gang vi for 10 Aar siden vedtog denne Brugsform, var der ingen, der tænkte paa, og ingen, der udtalte sig om — i alt Fald ikke fra Venstres Side —, at man skulde forsøge at udstykke den af Staten erhvervede Jord efter den gamle Husmandslovs Bestemmelser. Hvis man vil læse, hvad Venstres Ordfører i Landstinget, Landstingsmand Gregersen, den Gang udtalte, vil man finde, at han beklagede, at man ikke fik vedtaget det Lovforslag om Erhvervelse af Jord, saa at man kunde udstykke noget kraftigere efter den Brugsform, idet han gjorde gældende, at det vilde komme til at vise sig, at i mange Egne af Landet fik man ingen Brug, fordi man ikke havde offentlig Jord, Lensgods og Præstegaardsjord, i noget væsentligt Omfang.

Jeg vil gerne sige, at dette, at Jorden skal udstykkes efter 4. Oktober-Lovens Regler, falder ogsaa udmærket godt i Traad med de Ønsker, der hidtil er fremkommet fra sønderjydsk Side, fra den sønderjydske Ungdom. Det ærede Medlem Hr. Chr. Ernst Christensen kan ikke være uvidende om, at med Hensyn til Domænejordens Udstykning har Ungdommen i de sønderjydske Landsdele været stillet ganske frit og har kunnet faa Jord efter begge Loves Principper, men Forholdet har jo været det, at saa at sige alle har søgt om at komme ind under 4. Oktober-Lovens Regler; det ser ikke ud til, at Ungdommen er skræmmet bort fra det. Nu ved jeg meget vel og har hørt af de Forhandlinger, der er ført, at man siger — det er særlig det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, der er stærk i den Paastand —, at man kan sagtens lokke de unge, men vi ved jo alle sammen, at som Regel bestemmer de unge ikke Valene, som Regel har de Forældre eller paarørende, som